

Obsah

Název výstavy	2
Doprovodný text výstavy	3
Ilustrace Marto Kelbl (modrá)	4
Popisek Marto Kelbl	5
Ilustrace Štěpánka Jislová (lodě)	6
Popisek Štěpánka Jislová	7
Ilustrace David Böhm (zeměkoule)	8
Popisek David Böhm	9
Ilustrace Kateřina Čupová (stan)	10
Popisek Kateřina Čupová	11
Ilustrace Tomáš Kopecký (spravedlivá cesta)	12
Popisek Tomáš Kopecký	13
Ilustrace Lucie Lomová (les)	14
Popisek Lucie Lomová	15
Ilustrace Karel Osoha (astronaut)	16
Popisek Karel Osoha	17
Pracovní list pro dospívající 13–17 let	18
Návrh doprovodné aktivity	19

DĚTI MAJÍ PRÁVA

Úmluva o právech dítěte
očima českých ilustrátorů a ilustrátorek

196 států se dohodlo, že...

Děti stejně jako dospělí mají od narození svá práva. Když se narodíme, máme všichni lidská práva, a až do dospělosti každého člověka se k nim přidávají zvláštní ohledy a podpora státu pro všechny děti. Zní to jednoduše, ale shoda mezi státy na výčtu práv dětí a jejich zárukách dlouho nepanovala, proto vznikla mezinárodní smlouva s názvem **Úmluva o právech dítěte**. Ta byla přijata Valným shromážděním Organizace spojených národů (OSN) 20. listopadu 1989 a **zakotvuje všechna práva dětí v rovině občanské, politické, společenské, ekonomické a kulturní**. Úmluva je důležitým právním dokumentem, kterým se Česká republika a dalších 195 států zavázalo řídit.

Protože v roce 2024 **Úmluva o právech dítěte** „oslavila“ 35. výročí od svého vzniku, požádali jsme sedm ilustrátorů a ilustrátorek, co jinak tvoří knihy pro děti, aby nám Úmluvu nakreslili. **David Böhm, Kateřina Čupová, Štěpánka Jislová, Marto Kelbl, Tomáš Kopecký, Lucie Lomová a Karel Osoha** si práci rozdělili a každý z nich nakreslil část Úmluvy a některá z práv dětí.

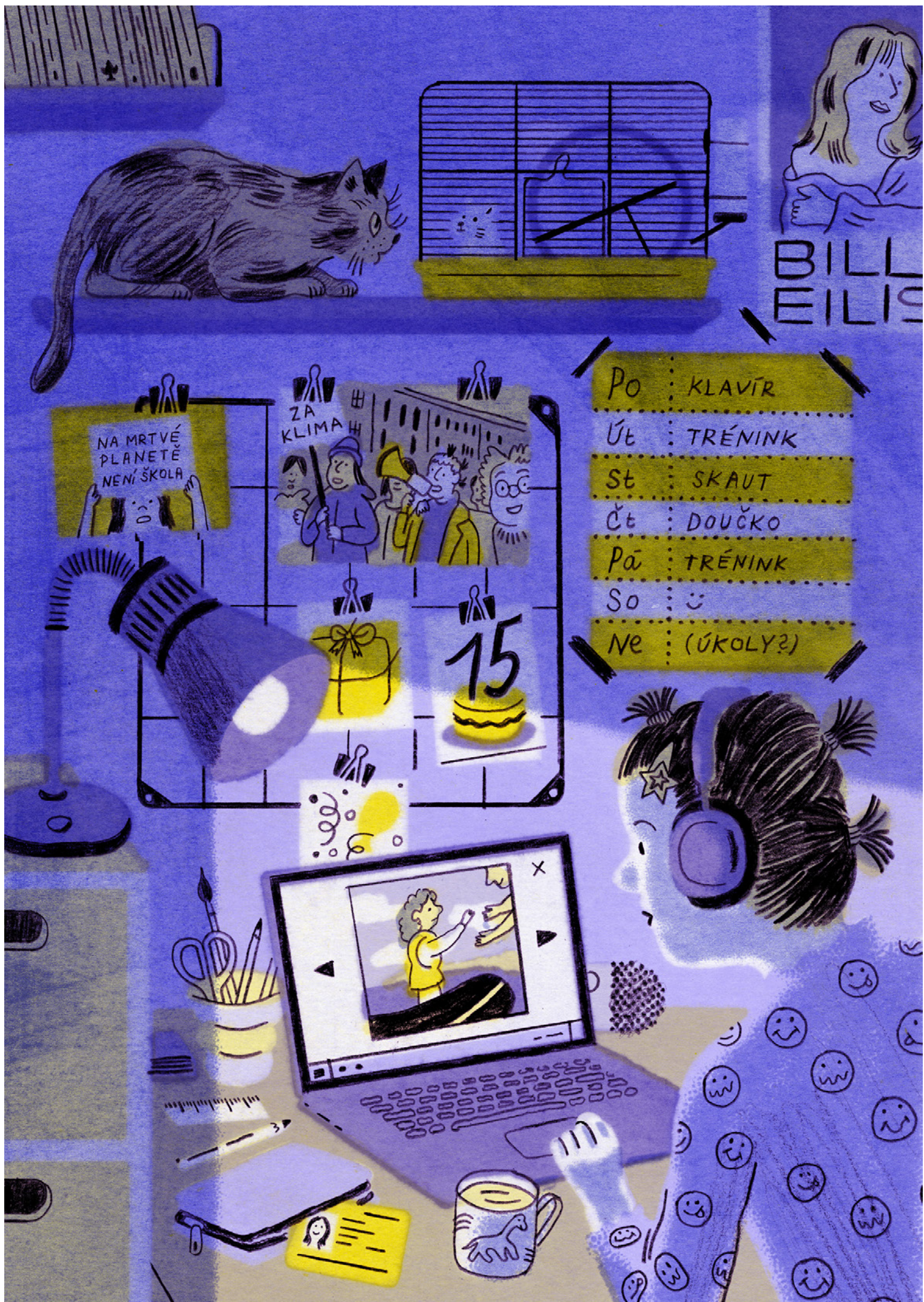
Práva dětí v naší společnosti naštěstí nenajdete jen na papíře, odrážejí se v každodenním životě a přístupu k nezletilým, přesto je stále co zlepšovat. A naslouchání dětem a dospívajícím by vždy mělo být základem jednání pro jejich blaho.

Spolufinancováno
Evropskou unií

PRÁVO NA DĚTSTVÍ

BILL
EILIS

Po : KLAVÍR

Út : TRÉNINK

St : SKAUT

Čt : DOUČKO

Pá : TRÉNINK

So : ☺

Ne : (ÚKOLY?)

Mít své bezpečné místo

„Do své ilustrace jsem chtěla přenést to, co bychom jako děti měly důvěrně znát – mít své bezpečné místo. Zalíbilo se mi zobrazit ideální dětský pokojík, který si dítě samo vyzdobí, kde se baví a (digitálně) objevuje svět. Takové místo, které přispívá k jeho zdravému vývoji.“

Marto Kelbl (*1996) získala ocenění už za svou studentskou knihu s názvem Tam a zpět v soutěži Nejkrásnější česká kniha roku. Bodovala také s diplomovou prací They, them v soutěži Národní cena za studentský design a obdržela Zlatou stuhu 2023 za leporelo Není oko jako oko.

Dílo bylo vytvořeno v rámci realizace projektu MPSV „Sjednocení přístupu k ohroženým dětem“, který je financovaný z Evropského sociálního fondu plus a státního rozpočtu.

Mít se na koho spolehnout

„Každé dítě by kolem sebe mělo mít bezpečný kruh, kde se cítí přijímáno. Ten tvoří především dospělí: rodiče, prarodiče, ale i škola a další instituce. Mimo tento chráněný prostor se snad podívá až ve chvíli, kdy se na to cítí připravené. Mít se kam vrátit a mít se na koho spolehnout, to je recept na spokojené dětství.“

Štěpánka Jislová (*1992) tvoří komiksy a ilustruje knihy pro děti i dospělé. Za svůj poslední autorský komiks Srdcovka získala hned tři ceny Muriel, a to za nejlepší scénář, nejlepší knihu a také hlavní cenu České akademie komiksu.

Dílo bylo vytvořeno v rámci realizace projektu MPSV „Sjednocení přístupu k ohroženým dětem“, který je financovaný z Evropského sociálního fondu plus a státního rozpočtu.

Objevování a hraní na prvním místě

„Uprostřed je dítě, které stojí na Zeměkouli (která se na něj kouká) a žongluje se vším co ho zajímá, nad tím jsou obří ruce, které ho chrání od všeho, co by mu mohlo ublížit. Objevování a hraní si jsou nesmírně důležité činnosti a děti by měly mít možnost vyrůstat a zkoumat svět v bezpečném prostředí.“

David Böhm (*1982) je autorem a spoluautorem řady knih pro děti, které posbíraly mnohá domácí i zahraniční ocenění. Za svou poslední autorskou knihu s názvem *Ted'. Než dočteš tuto větu,* narodí se na Zemi 21 dětí získal Zlatou stuhu 2024 za literární část.

Dílo bylo vytvořeno v rámci realizace projektu MPSV „Sjednocení přístupu k ohroženým dětem“, který je financovaný z Evropského sociálního fondu plus a státního rozpočtu.

Stát musí být vždy na straně dětí

„Dospělí a státy se v Úmluvě zavazují děti chránit a stát vždy na jejich straně. A protože jsem jako dítě i jako vedoucí jezdila na tábory, napadlo mě nakreslit tento dokument jako stan, který chrání děti před nepřízní osudu. Sám o sobě by byl chatrnou ochranou, proto je potřeba, aby ho podpořili dospělí.“

Kateřina Čupová (*1992) vytvořila oceňovanou komiksovou adaptaci R.U.R. Karla Čapka, která byla přeložena do angličtiny, francouzštiny i turečtiny. Je autorkou knih pro děti a animovaných filmů. Za svou autorskou knihu Hrnečku, vař! získala v roce 2023 cenu Muriel v kategorii Nejlepší komiks pro děti.

Dílo bylo vytvořeno v rámci realizace projektu MPSV „Sjednocení přístupu k ohroženým dětem“, který je financovaný z Evropského sociálního fondu plus a státního rozpočtu.

SPRAVEDLIVÁ CESTA

Máš právo na pomoc a ochranu

„Život nám nabízí spoustu rozmanitých dobrodružství. Některá vedou k úspěchu a slávě, jiná ale skrývají nástrahy a nebezpečí. Pro šťastný a spokojený život potřebujeme moci se na této cestě spolehnout jak samy na sebe, tak na své blízké, kteří nás doprovázejí.“

Tomáš Kopecký (*1982) je ilustrátorem řady knih pro děti. Společně se svou manželkou Terezou je autorem komiksu s názvem Naprostá šílenost, za který získali cenu Muriel za scénář. Na některých knihách manželů Kopeckých se autorsky podílely také jejich nezletilé dcery Emma a Zorka.

Dílo bylo vytvořeno v rámci realizace projektu MPSV „Sjednocení přístupu k ohroženým dětem“, který je financovaný z Evropského sociálního fondu plus a státního rozpočtu.

Práva dětí nejsou drobečky. Nikdo je nesezobne,
pokud to nedovolíme.

Světýlka tvých práv nikdy nezhasnou

„Když je nám těžko, v černém lese plném přízraků nemusíme být sami. Vždycky pro nás někdo může rozsvítit světýlka, která nám ukážou cestu ven.“

Lucie Lomová (*1964) je nositelkou tří komiksových cen Muriel a Zlaté stuhy. V roce 2022 byla vyznamenána francouzským Řádem umění a literatury v hodnosti rytíře. Široce oblíbená je její komiksová série o myškách Anče a Pepíkovi, podle které vznikl také animovaný seriál.

Dílo bylo vytvořeno v rámci realizace projektu MPSV „Sjednocení přístupu k ohroženým dětem“, který je financovaný z Evropského sociálního fondu plus a státního rozpočtu.

Každé dítě má právo rozvíjet se podle sebe

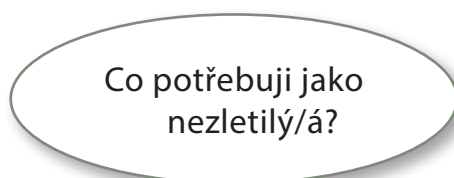
„Svoji ilustraci jsem pojal jako oslavu svobody dítěte, které se může stát, kým chce, a je v tom rodiči podporováno. To je štěstí, jaké jsem měl v dětství já, a měly by ho mít podle Úmluvy o právech dítěte všechny děti. Proto se na mém obrázku objevuje stále stejné dítě v různých povoláních.“

Karel Osoha (*1991) patří mezi přední domácí komiksové autory. Ilustroval bestsellerovou románovou trilogii Vojtěcha Matochy Prašina, na kterou navázal stejnojmenným komiksem. Získal hned dvě ceny Muriel pro nejlepšího kreslíře.

Dílo bylo vytvořeno v rámci realizace projektu MPSV „Sjednocení přístupu k ohroženým dětem“, který je financovaný z Evropského sociálního fondu plus a státního rozpočtu.

Když to potřebuji, je to moje právo?

1. Vytvořte myšlenkovou mapu, která nabídne odpovědi na otázky: Co potřebuji jako nezletilý člověk?

2. Pokud to, co jste do mapy uvedli, potřebujete, měli byste na to mít právo? Diskutujte. Zapište výsledek diskuse.

3. Kdo by vám tato práva jako nezletilým měl zaručit?

4. Některé ilustrace zobrazují i nebezpečí a nástrahy, které vás jako nezletilé mohou potkat. Jaké nebezpečné situace jste na ilustracích identifikovali? Jaké další vás napadají? Diskutujte o tom, co v takových případech dělat, a zapište si, kde a komu si říct o pomoc.

5. Přestože jsou práva dětí mezinárodně uznána, stále dochází k jejich porušování. Vzpomeňte si nebo vyhledejte (na internetu, v tištěných médiích) příklad takového porušování práv nezletilých a v eseji, videu, ilustraci, myšlenkové mapě zpracujte, co by těmto dětem pomohlo.

Jak přiblížit Úmluvu o právech dítěte dospívajícím ve věku 13 až 17 let

Návrh doprovodné aktivity pro vyučující a další pracovníky s dospívajícími k výstavě Děti mají práva

1. **Vytiskněte** ilustrace a společně s dětmi si je prohlédněte. Zadejte dětem, aby si přečetly doprovodný text k výstavě.
2. **Přejděte** k pracovnímu listu. Myšlenkovou mapu je možné vytvářet ve skupinkách u mladších dětí nebo samostatně u těch starších. U každého z kroků podporujte diskusi. Třetí úkol můžete zadat jako diskusi nebo řešerši v textu Úmluvy o právech dítěte. Záleží na vás a schopnostech vašich svěřenců. Poslední pátý úkol je formulován volně, uzpůsobte jej věku nezletilých.
3. **Uspořádejte** výstavu. K dispozici teď máte: název výstavy, doprovodný text, ilustrace v odpovídajícím rozlišení pro tisk ve formátu A4 a samozřejmě výtvary dospívajících.
4. Výstavu **zachyťte** na fotografiích nebo videu a vystavte na sociálních sítích instituce, kde vznikla, a označte ji hashtagem #detimajiprava. Pokud s výstavou vyfotíte i děti, určitě respektujte GDPR. Díky hashtagu se o vaší výstavě dozví více lidí včetně nás.